

Silver A na Bohdanečsku

Paraskupina Silver A přistála v noci 29. prosince 1941 u obce Senice na Poděbradsku. Kvůli navigační chybě se parašutisté ocitli vzdušnou čarou 40 km na severozápad od plánovaného místa seskoku u Heřmanova Městce. Navíc došlo v letadle ke vzpříčení balíku s výstrojí a opožděnému seskoku Josefa Valčíka, který se po přistání s velitelem výsadku Alfredem Bartošem a radiotelegrafistou Jiřím Potůčkem na místě doskoku nesešel. Už od prvních okamžiků tak byla skupina nucena improvizovat.

Operační let se skupinami Silver A, Silver B a Anhrpoid dne 28. prosince 1941 provedla 148 Squadron RAF. Pro ten účel byl využit upravený bombardovací stroj Handley-Page Mk.II, Srs. L s n. L9613, NF-A (vlevo). Prvním pilotem stroje byl F.O. Ronald Clifford Hockley, DFC, druhým F.O. Dick Wilkin. Dispatcherem byl škpt. gšt. Stanislav Šustr, který také po návratu sepsal záznam o průběhu letu (vpravo).

Hlavním úkolem této vojenské operace bylo navázat přerušené rádiové spojení domácího odboje s československým ústředím v Londýně, zorganizovat zpravodajskou síť a předávat informace vojenské, hospodářské i politické, případně se zapojit do speciálních úkolů. Velitel skupiny Alfred Bartoš se musel v této situaci rychle zorientovat a tak se následujícího dne setkává se svojí předválečnou snoubenkou Věrou Junkovou, která jemu a Jiřímu Potůčkovi zajišťuje provizorní ubytování u svých příbuzných v rodině Kosteckých v Hořtalovicích u Heřmanova Městce. Josef Valčík mezitím zajišťuje a dočasný úkryt radiosoupravy z místa seskoku. Zároveň zkusí první kontaktní adresu - úředníka chudinské spojitelný Františka Buršu, který pracoval v odboji v Petičním výboru Věrní zůstaneme (PVVZ). Ten byl však zatčen v souvislosti s likvidací PVVZ v říjnu 1941. Rovněž další záchytná adresa pplk. pěch. Františka Kotrče z královéhradecké odbojové skupiny Obrany národa (ON) nefunguje, protože ten byl zatčen již v únoru 1940. Parašutistům se však podařilo uchytit a získat ke spolupráci Adolfa Švadeníku.

Záchytné adresy, které obdrželi parašutisté před odletem. Je měly dovést k prvním vlastencům. Dva z nich byli ale v té době již zatčeni gestapem. V případě pplk. pěch. Františka Kotrče z Hradce Králové (vlevo) tak Silver A ztratili přímý kontakt s vojenskou odbojovou organizací Obrana národa. Skupině se podařilo nalézt jen Adolfa Švadeníku (vpravo). Pro první kontakt s ním si Alfred Bartoš v Anglii poznamenal důležité údaje, které měly rozptýlit případnou Švadeníkovu nedůvěru. To se také ve skutečnosti podařilo a Silver A tak získal oddaného a velmi schopného spolupracovníka.

Celý tříčlenný výsadek se sice setkává na Silvestra roku 1941, ale během těchto dvou dnů pobytu v Protektorátu je zřejmé, že chybí záchytné adresy ke kontaktu s domácím odbojem. Alfred Bartoš bude ve svých depeších žádat o nové adresy až do 20. ledna. Nyní se ale hlavním cílem stává najít umístění pro radiosoupravu Libuše a navázání spojení s Vojenskou radiovou ústřednou (VRU) v Londýně. Proto kontaktuje svého kamaráda bývalého por. pěch. Jindřicha Vaška, který je správcem lomu Hluboká u Miletic necelý kilometr od kamenické osady Ležáky. Strojovna lomu na tomto odlehklém místě se zanedlouho stane prvním místem pobytu radiosoupravy Libuše.

Poručík Jindřich Vaška (vlevo), správce lomu Hluboká nedaleko Ležáků, poslyší Silver A ve strojovně (vpravo) nutný prostor pro radiosoupravu Libuše. Zde Jiří Potůček našel papíre spojení s Velkou Británií. Vystál odtud až do března 1942, kdy byl nucen se s vyhládkou přemístit.

Bartoš se rovněž potkává s mjř. jez. Františkem Aubrechtem, svým bývalým velitelem II. korouhve dragounského pluku 8, kam Bartoš před válkou patřil. Jelikož byl celý dragounský pluk po obsazení republiky rozpuštěn, Aubrecht se musel odstěhovat z bohďanečských kasáren, které byly v dnešní ulici Na Lužci, na adresu Šípova 187. V tomto bohďanečském domě byla v přízemí Zálžna a Aubrechtova rodina se nastěhovala do prvního patra. Podle Aubrechtovy výpovědi jej Bartoš s dalším parašutistou navštívil v době okolo Silvestra 1941. Zajistil jim provizorní přespání a to jak za domem v prádelně tak i v odlehle chatě pplk. jez. Karla Tillera u Zábranských rybníků (Tillerův syn Miroslav byl podporučíkem jezdecka a rovněž opustil republiku, aby se v dubnu 1940 přihlásil k čs. vojsku ve francouzském Agde). Ve snaze najít vhodné místo k umístění Libuše se potkali s Adolfem Hrabou, správcem rybníčního hospodářství, které mělo sídlo v odlehklém místě za městem.

Jedním z prvních spolupracovníků Silver A na Bohdanečsku se stal mjř. jez. František Aubrecht (vlevo). Za úkryt parašutistům sloužila také chata ppl. jez. Karla Tillera u bohďanečských rybníků.

Budova rybníční správy (čp. 148) byla pro umístění Libuše velmi vhodná. Areál sádek, kde se budova nachází, byl ze severozápadní strany přes Opatovický kanál nepřístupný (na rozdíl od dnešní doby tehdy do Sádek nebyl vjezd přes dnešní most) a z jihozápadu nepřístupnost z části zajišťovala Černská struha. Hlavní příjezdová severovýchodní cesta na Sádky od Bohďanče byla dlouhá 500 metrů a navíc byla v polovině cesty brána. Celá jižní a jihovýchodní strana areálu Sádek byla otevřena před dlouhé přehledné pole až k Bohďanči a umožňovala včas zpozorovat jakoukoli návštěvu. Navíc měla budova i zadní východ a umožnila by tak včasný únik radiotelegrafisty v případě potřeby.

Antonín Heblý před vchodem domu čp. 148 na Sádkách v Bohďanči, kde Jiří Potůček strávil více než 24 hodin radioprovozu s Libuší (v pozadí ve dveřích Adolf Hrabá).

Adolf Hrabá již v roce 1941 uvolnil v prvním patře budovy jednu místnost pro vytvoření hydrobiologické stanice, která však v zimních měsících nebyla výzkumníky navštěvována. Stačil by tedy souhlas ředitele velkostatků Pardubice Ing. Janského, pod jehož úřad tehdy rybníční správa spadala k umístění radiostanice. K tomu však došlo až v polovině března 1942 poté co Jiří Potůček s Libuší musel strojovnu lomu Hluboká opustit kvůli bezpečnosti. Došlo zřejmě k zaměření provozu radiostanice a prohledávání lesů v blízkosti lomu.

Místo vyládní Libuše, Sádky čp. 148 u Lázní Bohďaně. Nahoře vlevo byt Hrabovských. Místnost hydrobiologické stanice byla umístěna v prvním patře - na snímku nahoře vpravo levě krajní okno. Na snímku dole celá budova krátce po výlce.

